

SMEULEND VUUR

Ander werk van Arnaldur Indriðason

Maandagskinderen

Grafteken

Noorderveen

Moordkuil

Engelenstem

Koudegolf

Winternacht

Onderkoeld

Onderstroom

Doodskap

Verdwijnpunt

Schemerspel

Nachtstad

Erfschuld

Onland

Blauwzuur

Operatie Napoleon

Valkuil

Smeltend ijs

Boven water

ARNALDUR INDRIDASON

Smeulend vuur

Vertaald door Adriaan Faber

'VOLT

AMSTERDAM · ANTWERPEN

Dit boek is vertaald met financiële steun van:



Oorspronkelijke titel *Tregasteinn*

Copyright © Arnaldur Indriðason, 2019

Published by arrangement with Forlagið, www.forlagid.is

Copyright vertaling © 2021 Adriaan Faber / Uitgeverij Volt

Omslag Wil Immink Design

Omslagbeeld Wil Immink Design / iStock

Foto auteur © Gassi

Binnenwerk Michiel Niesen / ZetProducties

ISBN 978 90 214 2283 1 / NUR 332

www.uitgeverijvolt.nl



Dit verhaal is verzonnen. Namen, personen en gebeurtenissen zijn volledig aan de fantasie van de schrijver ontsproten en elke overeenstemming met de werkelijkheid berust op louter toeval.

Aanspreekvormen

Hoewel het IJslands de beleefdheidsvorm 'u' wel kent, wordt deze zelden gebruikt. Iedereen, met uitzondering van de president en enkele hoge functionarissen, wordt met de voornaam of 'je' aangesproken. Daarom is in dit boek gekozen voor de laatste aanspreekvorm.

Uitspraak van þ, ð en æ

De IJslandse þ wordt ongeveer uitgesproken als de Engelse stemloze th (bijvoorbeeld in *think*).

De IJslandse ð, die nooit aan het begin van een woord voorkomt, is de stemhebbende variant:
als in het Engelse *that*.

De IJslandse æ wordt uitgesproken als *ai*.

De jonge vrouw stond aan het raam van de huiskamer en staarde de donkere avond in. Ze rookte een sigaret en blies de rook genietend uit. Haar omtrekken waren duidelijk zichtbaar in het zwakke schijnsel dat vanuit het appartement naar buiten drong. Haar haar viel tot op de schouders; een strakke jurk omspande haar slanke lichaam. Ze nam een slok uit een glas dat ze in de vensterbank had gezet. Het leek alsof ze net terug was van een feestje. Ze zag er chic uit, zoals ze daar met haar sigaret aan het raam stond. Achter haar verscheen een man, ongeveer even oud als zij. Hij liep naar haar toe, dronk uit haar glas en omhelsde haar. Ze kusten elkaar.

De meeste mensen zaten naar een tv-quiz te kijken. Op de onderste woonlaag van het huis ernaast zat een echtpaar van middelbare leeftijd op de bank naar het scherm te staren. De man zat in hemdsmouwen voor het toestel. Hij had een kaal hoofd en droeg een bril; zijn das had hij losgeknoopt. De vrouw, die haar haar in een paardenstaart had opgebonden, hing dicht tegen hem aan en gaapte. Ze stond op, liep naar de keuken, rommelde wat bij het aanrecht en zette borden, kopjes en schotels in de kast. Plotseling keken ze allebei op, tegelijkertijd.

In de huiskamer van het appartement boven hen waren kinderen aan het spelen, twee jongens en een meisje. Ze hadden een massa legoblokjes over de vloer uitgestort en waren iets aan het bouwen. Ineens stopten ze en keken in de richting van de gesloten keuken-deur.

Hun ouders waren in de keuken; ze leken ruzie te hebben. De vrouw zei iets, de man schreeuwde terug en sloeg op tafel, waarna hij dreigend op haar afkwam, alsof hij haar wilde slaan.

In de huiskamer stond de oudste van de twee jongens op, liet zijn lego liggen en ging met zijn broer en zus naar de gang.

In de keuken ging de ruzie door. Opeens haalde de man uit naar zijn vrouw.

De man op de onderste woonlaag stopte met tv-kijken. Hij stond op en keek naar het plafond. De heibel in de keuken boven hem leek tot hem door te dringen. De vrouw hield ook op met haar werk en liep naar haar man in de woonkamer. Ze praatten; het was alsof ze de man aanspoorde de trap op te gaan om de bovenburen tot kalmte te brengen. Naar hun gebaren te oordelen was het niet de eerste keer dat zoiets gebeurde.

De man in de keuken bleef brullen en gaf zijn vrouw opnieuw een klap, die zo hard aankwam dat ze op de grond viel.

De twee feestelijk geklede mensen kusten elkaar nog heftiger en de vrouw begon de man van zijn jasje te ontdoen. Hij aarzelde even en keek op zijn horloge, alsof ze niet veel tijd meer hadden, te laat waren, ervandoor moesten. De vrouw leek niet van plan haar actie te staken en knoopte zijn overhemd los. Even later liet ze haar jurk van zich af vallen en duwde ze de man achterover, zodat hij languit op de bank viel. De man lag op zijn rug, de broek op zijn enkels, en keek hoe de vrouw haar beha losmaakte. Ineens aarzelde ze, stopte midden in haar bezigheid, liep naar het raam en trok de gordijnen dicht. Kort daarop ging het licht uit.

De man in de keuken stond dreigend en tierend over de vrouw gebogen. De kinderen waren verdwenen. Plotseling verstarde de man en luisterde scherp. Hij was ergens door in verwarring gebracht. De vrouw lag nog op de vloer, maar hij hielp haar overeind en fatsoeneerde haar kapsel, dat helemaal in het ongerede was geraakt; met handgebaren maakte hij haar duidelijk dat ze stil moest zijn en in de keuken moest blijven. De vrouw droeg een grijze rok en een witte bloes. Ze trok de rok glad; de man opende de deur en ging naar de woonkamer. Hij gluurde rond en zag dat de kinderen er niet meer waren. De in de steek gelaten legoblokjes lagen her en der over de vloer verspreid. Toen keek hij naar de buitendeur en trok die open. Zijn vrouw stond in de keuken, terneergeslagen, bewegingloos.

De vrouw op de verdieping onder hen stond bij haar geopende

voor deur en luisterde scherp. Ze zag er bezorgd uit. Haar man was naar de bovenburen gegaan. De vrouw daar hield zich in de keuken schuil en leek niet te weten wat ze moest doen. Er zou wel hulp komen.

De twee mannen stonden bij de voor deur met elkaar te praten. Eindelijk liep de vrouw langzaam naar de keukendeur, opende die en liep naar voren. De mannen keken om en zagen haar komen. De oudste jongen verscheen in de gang en keek naar de deur. Zijn broertje en zusje stonden achter hem. De man van beneden zei iets tegen de vrouw, maar ze schudde haar hoofd alsof hij zich onnodige zorgen had gemaakt. Haar man vond dat hij nu lang genoeg was lastiggefallen en wilde de deur weer sluiten. De onderbuurman was niet van plan zijn bemoeienis te staken. Ze leken ruzie te maken, waarbij de vrouw en de kinderen toekeken.

De zware gordijnen die het liefdespaar afschermden bewogen niet.

De man was het nu zat. Hij wilde dat zijn onderbuurman verdween en probeerde hem naar buiten te duwen. De vrouw stond er zwijgend bij, zonder iets te ondernemen. De kinderen liepen naar haar toe en sloegen hun armen om haar heen. De vrouw van de benedenverdieping stond nog in haar voor deur te luisteren naar wat er gebeurde. Eindelijk lukte het de man zijn buurman weg te krijgen; hij knalde deur achter hem dicht. Toen draaide hij zich om naar zijn vrouw, die daar stond, omringd door haar kinderen. Beurtelings staarde hij naar haar en de kinderen en liep toen snel weg, de gang in.

In een appartement aan de overkant van de straat zat een schaars geklede vrouw aan haar eettafel en verborg haar gezicht in haar handen. Ze leek het niet makkelijk te hebben. Een paar keer keek ze dieper de woonkamer in, alsof ze tegen iemand daar praatte. Even daarna kwam een man naar voren die haar op haar mond kuste. Hij droeg een donkere broek en een donkere trui en trok nu zijn jasje aan. De vrouw liep met hem naar de voor deur en de man stapte het trappenhuis in. Het leek alsof ze niet wilden opvallen, alsof niemand hem mocht zien. De vrouw bleef alleen in de woning achter en ging weer aan tafel zitten. Maar ze had geen rust, stond weer op

en keek op haar horloge. Ze pakte een telefoon en legde hem weer neer.

In het appartement boven haar zat een oude vrouw voor de tv. Alleen het licht dat het scherm uitstraalde bescheen haar. Ze keek op, kwam overeind en liep aarzelend naar de voordeur.

Ze deed open. Voor ze kon reageren werd ze door een man aangevallen en neergeslagen. De man boog zich over haar heen. In het donker was hij maar heel vaag te onderscheiden.

Kort daarna liep de schim haastig met een plastic tas door het appartement. Hij schoot bliksemsnel van het ene vertrek naar het andere, trok laden open en rukte spullen uit de kasten. Daarna liep hij weer naar het trappenhuis en deed de deur zorgvuldig achter zich dicht.

De gordijnen in de kamer van het liefdespaar werden weer opengeschoven; de jonge vrouw stond naakt in het donker. Ze keek uit het raam en trok zo gulzig aan haar sigaret dat er een zwak schijnsel op haar kalme gezicht viel.

Marta parkeerde voor het trappenhuis en nam haar e-sigaret mee. Het was in een van die stadsbuurten waar flats, rijtjeshuizen en twee-onder-een-kapwoningen elkaar afwisselden, met hier en daar een vrijstaand huis ertussen voor degenen die wat meer te besteden hadden. De buurt was in het begin van de jaren zeventig verzezen en had betere dagen gekend. De politie moest er soms optreden vanwege rellen en dronkenschap; vandalen hadden er hun gang kunnen gaan en de muren met de smerigste opschriften bewerkt. Inbraken en diefstallen vonden eveneens hun weg naar de politieregisters, maar een zó ernstig misdrijf was hier nog nooit voorgekomen. De bewoners waren even verbaasd als ontdaan toen het nieuws zich verspreidde. Politiewagens met sirenes, een ambulance en een auto van de technische recherche stonden in een rij voor het flatgebouw. Een stroom mensen in uniform was het trappenhuis binnengekomen en naar de tweede verdieping gegaan. Daar begonnen camera's te flitsen.

De vrouw lag in haar gang, vlak achter de voordeur, zodat het nauwelijks mogelijk was het appartement binnen te komen zonder over haar heen te stappen. Ze leek ongeveer zeventig jaar oud en was gekleed in een bloes, een vest en een bruine broek. Aan een dunne halsketting hing een bril. Haar haar was bijna helemaal grijs. Aan haar gezicht was te zien met hoeveel geweld ze om het leven was gebracht. De ogen puilden uit en de mond was opengesperd alsof ze haar laatste krachten had gebruikt om nog wat zuurstof binnen te krijgen.

In het appartement was alles overhoopgehaald. Op de vloer lagen spullen van de vrouw, voor een deel gebroken. Laden stonden

open, boeken waren van de planken getrokken, meubels omvergegooid. De vrouw bezat een aantal schilderijen, die nu schots en scheef aan de muren hingen. Er leken er geen te zijn gestolen.

Marta stond met een e-sigaret tussen haar lippen in de deuropening van het appartement. Ze was gestopt met haar milde menthol-sigaretten en overstag gegaan door de boodschap dat de e-sigaret zo goed als onschadelijk was voor de gezondheid. Het lekkerst vond ze de vanillesmaak; verder maakte het haar niet uit welk aroma eraan te pas kwam. Ze gebruikte een matige hoeveelheid nicotine en zolang ze nu maar snel genoeg rookte en flink inhaleerde voelde ze zich er heel prettig bij. Soms zag je boven haar hoofd een rookkolom als van een geothermische centrale.

‘Kom je ons een beetje in de gaten houden?’ vroeg een van de technisch rechercheurs. De irritatie lag er duimendik bovenop.

‘Rustig, joh,’ zei ze. Ze wendde zich tot de districtsarts, die gekomen was om de dood van de vrouw vast te stellen.

‘Kun je zien waaraan ze is overleden?’ vroeg Marta.

‘Dat is toch duidelijk? Ze kreeg geen adem meer,’ zei de arts. ‘Ze is gestikt. En het is nog maar net gebeurd, een halfuur geleden of zo. Hoe kan het dat jij hier al zo gauw bent?’

‘Bedoel je dat ze is gewurgd?’

‘Nee. Het lijkt er meer op dat iemand iets over haar hoofd heeft getrokken. Een plastic zak misschien. Dichtgetrokken, hier om de hals,’ voegde hij eraan toe. Hij wees op een paar vage sporen in haar nek. ‘Ze heeft zich verweerd. Haar nagels zijn afgebroken. Verder zal de sectie uit moeten wijzen wat er precies is gebeurd.’

‘Wie heeft er gebeld?’ vroeg Marta.

‘Anoniem,’ zei de politieman die bij de voordeur stond en als eerste op de plaats delict was aangekomen. ‘Iemand vertelde dat er een overval was gepleegd, hier, en dat er een vrouw gewond in het appartement lag.’

‘Kunnen we dat gesprek achterhalen?’

‘Dat kon weleens moeilijk worden, zeggen ze.’

‘Kan het de dader zelf niet zijn geweest?’ zei Marta alsof ze tot zichzelf sprak. ‘Dat hij is gaan twijfelen over die vrouw? Omdat hij niet zo ver had willen gaan?’

Haar vragen waren niet speciaal tot iemand gericht en er was nie-

mand die antwoordde. Het was nog maar zo kortgeleden dat de vrouw was overvallen, en de enige getuige was de dader zelf. Of daders – wie weet waren het er meer en hadden ze afgesproken de politie op de hoogte te stellen. De vrouw had zonder enige argwaan de deur geopend en was meteen door iemand overweldigd die haar tegen de grond had geslagen. Of misschien was ze voor haar aanvaller gevlucht, maar niet verder gekomen dan tot haar voordeur. Als dat zo was had ze hem waarschijnlijk vooraf zelf binnengelaten en dan had ze hem ook gekend.

Marta liep met haar e-sigaret het trappenhuis in. Ze keek naar boven en daarna naar de verdieping onder haar. Ze daalde de trap af tot aan de ingang van het gebouw en liep door naar het souterrain. In de donkere keldergang deed ze het licht aan. Aan beide kanten waren deuren van berghokken. Aan het eind van de gang was een royale wasruimte, met een raam op borsthoogte, dat uitzag op een grote achtertuin. Het was voorzien van een raamuitzetter en stond half open. Aan de raamdorpel was te zien dat er hier niet lang geleden iemand naar binnen was gekomen: er zaten vegen van schoenzolen en straatvuil op.

‘Hier ben je dus naar binnen gekropen, rotzak,’ fluisterde Marta, terwijl ze de sporen vluchtig onderzocht. De dader had zich niet erg gehaast. Hij had zich nog de tijd gegund om het raam weer halfgeopend vast te zetten, alsof daarmee zijn sporen wel voldoende waren uitgewist. Marta probeerde vanuit het raam in het gras voetsporen te ontdekken, maar het was donker buiten. Ze zag niets.

Weer terug op de verdieping liet ze de technisch rechercheurs weten wat ze in het souterrain had gezien. De technici droegen dunne witte overalls met een capuchon. Een van hen ging meteen met zijn gereedschap naar beneden. Na korte tijd gaven ze Marta toestemming de woning binnen te gaan; ze beloofde niets aan te raken. Bewoners van de andere appartementen kregen het vriendelijke verzoek binnen te blijven, maar voor het gebouw had zich een groep kijkers verzameld. Het lichaam van de vrouw werd de trappen af gedragen en voor sectie naar het Rijksziekenhuis gebracht. Op het bordje naast de deurbel stond de naam Valborg.

Marta nam de ravage in ogenschouw. Ze was tot vervelens toe in huizen geweest waar een inbraak had plaatsgevonden en op het

eerste gezicht viel hier niets afwijkends te constateren. In alle hoeken en gaten was gezocht naar waardevolle spullen; geen plekje waar iets te vinden kon zijn was overgeslagen. Marta vroeg zich af of de dief naar iets speciaals op zoek was geweest. In de slaapkamer stond een juwelenkistje op de vloer; er zat niets meer in. Een schoudertas was leeggekieperd; de inhoud lag her en der over de vloer verspreid. Vlak erbij lag een portefeuille waar al het papiergeld en alle betaalkaarten uit waren gehaald.

In de badkamer was de kast op dezelfde brute manier leeggehaald. Een leeg pillendoosje was in het bad gegooid en ook in de toiletpot lagen een paar voorwerpen: een nagelschaartje, een flesje vloeibare zeep. Erboven dreef de verpakking van een cholesterolverlagend middel – de vrouw had dus een te hoog cholesterol gehad. Marta boog zich over het doosje dat in het bad was gegooid. Ze had het idee dat de vrouw ook aan een ernstige ziekte had geleden.

Een computer vond ze niet, geen pc, geen laptop, geen tablet. Niet eens een mobiele telefoon – de vrouw had dus niet op Facebook of Twitter gezeten, concludeerde ze. Op een tafeltje in de hal had een ouderwetse telefoon gestaan, maar die was op de vloer beland. Marta had al zo vaak ouderen meegemaakt die geen computerspullen in huis wilden hebben en meenden dat internet het absolute kwaad was. Maar ze vond de vrouw in dit appartement ook weer niet oud genoeg om volkomen afwijzend te staan tegenover de revolutie die de computer had veroorzaakt.

In de hoek van de kamer stond een bureau. Eromheen lagen overal papieren en kranten. Medicijnrecepten van specialisten, diverse papiertjes met notities en andere memoranda lagen zowel op als onder het bureau. Marta bekeek er een paar. Op een ervan zag ze een telefoonnummer dat ze goed kende. Een naam stond er niet bij en ze staarde er een hele tijd naar, terwijl ze zich afvroeg welk verband er kon zijn tussen degene van wie dit nummer was en de vrouw. Ze besloot het vraagstuk maar meteen op te lossen, haalde haar mobiel tevoorschijn en belde het nummer. Even later hoorde ze een bekende stem.

‘Konráď.’

‘Stoor ik?’

‘Wat is er aan de hand?’

‘Ken jij een vrouw die Valborg heet?’

‘Nee.’

‘Ze leek jou anders wel te kennen,’ zei Marta.

‘O ja? Valborg... Ik ken helemaal geen...’ Even werd het stil.

‘Wacht eens... Is het een oudere vrouw?’

‘Ik vond jouw telefoonnummer op haar bureau. Ze is overleden.’

‘Overleden?’

‘Ja.’

‘Ben je in haar huis? Wat is er met haar gebeurd? Wat doe je daar?’

‘Er is bij haar ingebroken en ze is gestikt,’ zei Marta. ‘Waarschijnlijk is er een plastic zak gebruikt.’

‘Dat meen je niet!’

‘Hoe ken jij haar?’

‘Ik ken haar helemaal niet,’ zei Konráð, en Marta kon zelfs via de telefoon merken hoe onaangenaam hij was getroffen. ‘Ze wist dat ik bij de politie had gewerkt en wilde me spreken. Een maand of twee geleden, denk ik. Als het tenminste dezelfde vrouw is. Eh... een plastic zak?’

‘Wat wilde ze van je?’

Konráð zuchtte. ‘Tja, ze had een nogal bijzonder verzoek. Ze wilde weten of ik haar kind kon opsporen.’

3

Ze hadden elkaar ontmoet in het Ásmundarsafn, een van de kunstmusea.

Konráð herinnerde zich dat hij weinig zin had gehad om haar te helpen toen ze belde. Hij werkte niet meer bij de politie, had hij gezegd, en hij nam geen verplichtingen meer op zich. Maar ze had niet opgegeven. De week daarna had ze opnieuw gebeld en hem gevraagd of hij al van mening was veranderd. Konráð was verbaasd geweest over zoveel koppigheid, maar wilde niet onbeleefd zijn. Hij merkte de pijn op die in haar stem doorklonk; hij vermoedde dat het niet makkelijk voor haar was contact met hem te zoeken.

Tegen het eind van het gesprek was ze terneergeslagen geweest; hij had al twee keer geprobeerd er een punt achter te zetten. ‘Heb jij niet aan die zaak op de Langjökull gewerkt?’ had ze gevraagd. Dat kon hij niet ontkennen. Het was een van zijn moeilijkste zaken geweest, maar ook een die hem veel aandacht in de media had opgeleverd: de oplossing ervan had dertig jaar op zich laten wachten. Konráð had soms last gehad van mensen die van alles aan hem kwijt wilden over de IJslandse misdaadwereld: wonderlijke samenzweringstheorieën over vermissingen, sterfgevallen, verraad, oplichterij.

Kort daarna hadden ze het gesprek beëindigd. Konráð dacht dat daarmee de kous af was, maar twee maanden daarna had ze opnieuw gebeld.

‘Ik heb je al eerder om hulp gevraagd. Misschien herinner je je dat nog,’ begon ze het gesprek.

Hij herinnerde het zich, herkende weer de pijn die in haar stem doorklonk en schrok terug voor de gedachte de vrouw voor de der-

de keer hulp te moeten weigeren. Over wat ze eigenlijk wilde had hij verder niet nagedacht. Ze had eerder ook niet de kans gehad het hem rustig te vertellen, alleen gevraagd of hij bereid was haar te helpen bij een persoonlijke kwestie die haar al heel lang had bezwaard. Hij had toen niet willen doorvragen; hij was bang geweest dat dat het begin zou worden van meer contact. Nu moest hij toegeven dat zijn geweten niet zuiver was.

‘Waar maak je je dan zoveel zorgen over? Wat wil je eigenlijk dat ik voor je doe?’ vroeg hij eindelijk – het gesprek begon ongemakkelijk te worden.

‘Dat bespreek ik liever niet door de telefoon,’ zei ze. Ze merkte dat zijn houding een beetje in haar voordeel was veranderd. ‘Ik zou het fijn vinden als we elkaar konden ontmoeten. In een café misschien, ergens in de stad. Of waar je maar wilt. Neem me niet kwalijk dat ik zo lastig ben, ik begrijp best dat ik stoer. Maar ik weet gewoon niet wat ik anders zou moeten.’

Ze vertelde hem dat ze voor ze was gestopt met werken een baan had gehad in de buurt van het museum. Aan het eind van de dag was ze daar soms naar binnen gelopen om in de rustige atmosfeer van de drukte te bekomen. Ze spraken af om elkaar er op een middag te ontmoeten.

Toen Konráð binnenkwam was het museum op enkele bezoekers na verlaten. Een bus met toeristen reed juist weg, maar natuurlijk zouden er weer andere komen. Reykjavík werd overspoeld door vakantiegangers en de reisbureaus waren wanhopig op zoek naar bezienswaardigheden om hun klanten uitstapjes te kunnen bezorgen. Het Ásmundarsafn was een van de belangrijkste; het stond aan wat eens de stadsgrens was geweest. Het was omringd door een aantal zeer bijzondere kunstwerken.

Het museum zelf zag er wonderlijk tijdloos en vreemd uit; nergens in de stad was een gebouw als dit te vinden. Het was een geheel van strakke muurvlakken en zacht gebogen lijnen; bovenop verhief zich een koepel die aan een observatorium deed denken. Het leek alsof er uit de wijde verte op deze plek een schip was gestrand.

In de iets gekromde ruimte van de museumzaal zat Valborg op een bank bij een van de beelden. Het werk stelde een moeder voor

die vol liefde keek naar het kind dat ze op haar knieën had. Het heette *Moederliefde*. Toen Konráð binnenkwam wenkte Valborg hem aarzelend. Ze begroetten elkaar en ze vroeg hem naast haar te komen zitten.

‘Dat het mogelijk is doodgewone brokken steen in zulke mooie kunstwerken te veranderen,’ zei ze terwijl ze naar het beeld keek.

Konráð had ooit een stukje van een tv-gesprek met de kunstenaar gehoord. Hij had – nog in zwart-wit – de sterke vingers van de beeldhouwer opgemerkt, de afgebroken nagels, de rouwrandjes, de pijnlijk aandoende sporen die beitel en hamer hadden achtergelaten. Bekwame handen, die steen verbrijzelden en er verhalen en liederen van maakten.

‘Hij heeft zulke mooie vrouwenbeelden gemaakt,’ zei Valborg. ‘Moeders vooral. Sterke vrouwen, die hun kinderen vasthouden en adoreren en ze beschermen en voeden. De liefde van moeder en kind, uitgehouwen in steen.’

‘Denk je daar vaak aan?’ vroeg Konráð na een korte stilte. Hij keek Valborg aan. Ze had mooie gelaatstrekken: een hoog, intelligent voorhoofd en donkere, fraai gebogen wenkbrauwen.

‘In de loop van de jaren steeds meer,’ zei ze. ‘Ik heb het niet één keer vast willen houden. Ik heb het nooit gezien.’

‘Wat heb je nooit gezien?’

De vrouw bleef naar het beeldhouwwerk kijken.

‘Ik ben bij weet ik hoeveel specialisten geweest en ze zeggen allemaal dat het een aflopende zaak met me is. Ze hebben wel medicijnen om de pijn te verzachten, maar het proces is onomkeerbaar. Daar zal ik het mee moeten doen. Ik heb mijn best gedaan, maar makkelijk is het niet. Ik heb mijn doen en laten tot nu toe overdacht... Ik weet eigenlijk niet hoe ik het moet zeggen. Ik heb een kind gekregen, en dat is direct na de geboorte bij me weggehaald. Of nee... het is niet bij me weggehaald, ik heb het afgestaan. Zo had ik het besloten voordat het geboren werd; het leek me het verstandigste dat ik het niet te zien zou krijgen en het niet in mijn armen zou nemen, om elke binding te vermijden. Maar ik ben er altijd aan blijven denken. Toch heb ik tot nu toe nooit serieus geprobeerd uit te zoeken hoe het mijn kind vergaan is. Het is nu zevenenveertig jaar geleden dat ik... Ik weet het niet, ik weet niet eens of het

een jongetje of een meisje was. Ik verzoende me ermee door mezelf voor te houden dat het helemaal mijn eigen beslissing was en dat ik het kind niet kon houden. Dat wist ik, maar nu wil ik toch weten wat voor leven het heeft gekregen. Misschien zou ik het kunnen vertellen... vertellen wat er gebeurd is, waarom het zo gegaan is, en horen of het zich in het leven heeft kunnen redden, zodat ik daar geen zorgen over hoeft te hebben. Zodat het ondanks alles toch een goede beslissing geweest is.'

'Zevenenveertig jaar, dat is een hele tijd.'

'Ik heb het altijd over "het kind"', zei Valborg zacht. Konráð merkte hoe vermoeid en versleten ze was; hij moest denken aan de pijnstillers waarover ze had gesproken. 'Het wordt algauw vijftig,' zei ze, 'en toch praat ik nog altijd over "het kind". Ik weet natuurlijk ook niks anders. Hoe zou ik erover moeten praten? Ik heb het nooit gekend.'

'Wat heb je gedaan om het terug te vinden?' vroeg Konráð.

'Ik woonde destijds in Selfoss. Ik was daarheen verhuisd vanwege mijn toestand en ben er bevallen. Ik had het er heel goed. Er was een vroedvrouw die prima voor me zorgde en begrip had voor mijn situatie. Eigenlijk heeft zij me aangespoord deze weg verder te volgen en geen abortus te ondergaan. In haar handen heb ik het kind voor het laatst gezien. Ik ben erachter gekomen dat ze niet meer leeft en over het kind kan ik geen informatie vinden. Maar gezien de manier waarop we te werk zijn gegaan is dat niet zo vreemd. De geboortedatum en het jaar ken ik natuurlijk, maar dat leverde ook al niks op en ik vraag me af of de datum niet veranderd is. Ik heb het nog bij de politie geprobeerd, maar ook daar konden ze me niet helpen: het was geen misdrijf, het was allemaal met mijn toestemming gebeurd. Ze kwamen om in het werk en ze raadden me aan advertenties te plaatsen, de pers en de tv in te schakelen. Maar daar begin ik niet aan. Nooit van zijn leven.'

'Waarom heb je je kind afgestaan?'

Het was een meedogenloze, rechtstreekse vraag en Konráð had meteen spijt.

'Denk je dat je me zou kunnen helpen?' vroeg Valborg zonder hem antwoord te geven.

'Ik zie niet hoe ik dat zou moeten doen,' zei Konráð. 'Ik begrijp

dat je de belangrijkste mogelijkheden hebt geprobeerd. Als je het mij vraagt kun je de zaak maar het beste laten rusten. Als er geen papieren zijn te vinden en de mensen die je zouden kunnen helpen zijn overleden, dan is het misschien maar beter dat je ermee stopt. Je weet bovendien niet wat je na al die jaren aantreft. Misschien is het allemaal goed afgelopen en word je een blij en tevreden mens. Maar het kan net zo goed zijn dat je nog meer te lijden krijgt dan nu.'

'Dat weet ik, en ik ben bereid dat risico te nemen,' zei Valborg. Ze keek hem aan als iemand die daar niet verder over na hoefde te denken. 'Ik ben bereid alles te doen om uit te vinden wat er van mijn kind geworden is. Ik kan je ervoor betalen, ik heb er geld voor opzijgelegd.'

'Het gaat niet om geld,' zei Konráð.

'Die zaak op de Langjökull heb je toch ook opgelost?' zei Valborg. 'Dertig jaar heeft het geduurd. Maar je hebt het nooit opgegeven.'

'Feitelijk heb ik het heel wat keren opgegeven. Ik heb stommiteiten begaan. Nee, op die zaak ben ik allesbehalve trots.'

'Maar in de kranten stond...'

'Wat in de kranten staat is lang niet altijd waar.'

Valborg keek lang naar het beeld van de moeder met haar kind.

'Dus je bent niet van plan me te helpen?' vroeg ze. Het klonk totaal niet verontwaardigd, maar de wanhoop in haar stem liet zich niet verbergen.

'Ik zie echt niet wat ik voor je zou kunnen doen. Helaas. Met dit soort zaken kan ik gewoon niks.'

'Volgens jou zou ik de zaak moeten laten rusten?'

'Het is natuurlijk niet aan mij om dat te zeggen.'

'Nee, misschien niet.'

Ze zaten een poosje zwijgend naar de kunstwerken te kijken; het licht van de dalende zon, dat door de ramen in het schuin aflopende plafond viel, bescheen hen.

'Ken je het verhaal van de Tregasteinn?' vroeg Valborg.

'Nee,' zei Konráð.

'De Tregasteinn is een rotspunt op de helling van een berg, in het westen. Daar moet ik soms aan denken als ik naar dit prachtige beeld kijk.'